

Z P R A V O D A J

Š R Á M K O V Y S O B O T K Y

Z á ř í 1 9 6 5

Roč.II. - čís.9

P a v e l H o š e k

N o c v l e s e

Chodím kolem stromů
jsou jako lidé ve větru sténají
je temno a tak se nestydí ukázat slabost
zlomená haluze
jak utatá ruka padá k zemi
strom stojí krváčeje mízou
slabý strom proti silnému větru
potkávám dub je silný a také sténá
chtěl bych se zeptat
ale nesmím

hledám mezi stromy
hledám stezky zvíře
která hledá touhu a nevím co ještě
chtěl bych se zeptat
ale nesmím

chtěl jsem pít ze studánky spolu s hvězdami
ale pořezal jsem se o ostřici
teď lanka přiběhla a ze studánky pije
veliký bílý měsíc
chtěl bych se zeptat
ale nesmím

kdes v městečku orloj půlnoc bije

Do nového školního roku.

Začátkem září ožily učebny základní devítileté školy v Sobotce po prázdninovém odpočinku přívalem radostného mládí. Pionýři i svazáci nastoupili vesele i vážně do nové školní práce, aby pokračovali ve své přípravě pro život a práci v socialistické společnosti. Projely, květinami a pohoštěním byli uvítáni ti, kteří poprvé přestoupili práh školní budovy - žáci první třídy. Nejprve byli trochu nesmělí, avšak už ve velmi krátké době zcela přirození a roztomilí svým dětským půvabem a opravdovostí, která je zdobí při prvním vážném kroku do života, jímž je vstup do školy. Marně bys hledal slzy "prvnáčka" dřívějších let. Dnešní šestileté děti jsou samostatnější, rozumnější, vyspělejší a pak vřelé přijetí do velké školní rodiny nemůže nechat citlivou dětskou mysl bez účinku a dobré odezvy.

Na všechny děti kladně zapůsobilo i příjemné prostředí, které ve všech prostorách školy bylo pro ně připraveno. Učebny byly do začátku školního roku vzorně uklizeny a vyzdobeny, učebnice a školní pomůcky připraveny pro každého žáka na lavicích opět zdarma. Třídy a chodby I. stupně (1.- 5. třídy) nově vymalovány, dveře učeben se natírají v přítomné době příjemnou hráškovou zelení. Připravuje se obložení sprchových kabin kachličkami. Na II. stupni (6.- 9. třídy) se pokračuje v zařizování odborných pracoven. Pro chemickou pracovnu zakoupil odbor školství a kultury ONV v Jičíně 40 židlí. Nový příjemný vzhled dostala i školní jídelna, do níž MNV v Sobotce zakoupil záclony a nové restaurační stolky. Ani příští zima nebude dělat starosti. Škola je včas a dostatečně zásobena palivem péčí Uhelných skladů v Sobotce i zásluhou s. Josefa Fišera ze Sobotky, který zajistil u Dřevařských závodů v České Lípě dodání jednoho vagonu dřeva pro naši školu.

Právě tak velkou péčí o školu vyvinuje SRPS (Sdružení rodičů a přátel školy) při ZDS v Sobotce, které se jako vždy v září nově ustavuje. Pomáhá škole v její výchovné práci i po stránce materiální.

Za školou se buduje sportovní stadion pod vedením MNV a ve spolupráci TJ Slavoj s ostatními složkami Národní fronty. Bude využit ve značné míře i školní mládeží a jistě není daleká doba, kdy první řady našich pionýrů se rozeběhnou po travnaté ploše ke sportovním hrám a cvičením.

Na každém kroku je vidět velkou péči MV KSČ, MNV a jeho komisí, složek Národní fronty, široké sobotecké veřejnosti i občanů z ostatních okolních obcí o naši školu, o naše děti.

Však je široký proud mládí, který směřuje každého dne ke škole. Celý žákovský kolektiv čítá 513 dětí, které jsou umístěny v 16 třídách (na I. stupni 7 tříd, na II. stupni 9 tříd). Žáci pracují nejen v učebnách, ale na druhém stupni též v nové školní dílně, na jejíž výstavbě v akci "Z" se podíleli rodiče žáků i ostatní občané několika tisíci brigádnických hodin. Plný pracovní ruch zaznívá i na školním pozemku, v jehož středu je skleník. V současné době se u něho dostavuje rovněž zesklená pracovní dílna. Oba objekty umožňují pracovat na školním pozemku v zimě a za nepříznivého počasí.

Soudruzi učitelé se připravili důkladně na budoucí školní práci již na konci minulého školního roku a o hlavních prázdninách. Na základě vlastních úspěchů i nedostatků ve výchovně vzdělávací práci byl sestaven celoroční rámcový plán školy. Je v něm pamatováno na hlavní formy a metody práce, které mají vésti ke zvýšení účinnosti komunistické výchovy, především ke zlepšení výsledků ve výchově mravní, ke zkvalitnění vědomostí žáků a k jejich účelnějšímu zapojení do mimoškolní činnosti.

Od samého začátku školního roku vyvíjí učitelský sbor mimořádné úsilí, aby především žáci 9. tříd byli dobře připraveni pro život, ať už si zvolí studium na školách II. cyklu nebo některé praktické zaměstnání.

Lepšího úspěchu ve vědomostech a výchově žáků chtějí učitelé za pomocí všech výchovných činitelů dosáhnout především zkvalitněním vyučování a prohloubením individuální péče o každého jednotlivého žáka.

V přítomné době v duchu usnesení ÚV KSČ z 22. října 1964 se zavádí na školách v tomto školním roce polo odborné vyučování ve 4. a 5. třídách a diferenciaci na II. stupni. Cílem polo odborného vyučování je zlepšit výsledky výchovně vzdělávací práce na I. stupni a zkvalitnit i připravenost žáků pro odborné vyučování v 6.-9. ročníku. Na sobotecké škole se uskutečňuje polo odborné vyučování ve 4. třídě ve výtvarné a hudební výchově, v 5. třídách ve výtvarné a hudební výchově, v ruském jazyku a pracovním vyučováním. V důsledku toho vyučují ve 4. třídě tři, v 5. třídách 4 učitelé.

Podstatou diferenciaci na II. stupni je takový postup při vyučování, při kterém se plně využívá individuálních zvláštností a schopností u každého žáka pro jeho všestranný rozvoj. Cílem diferenciaci je zlepšit výsledky výchovně vzdělávací práce u každého jednotlivého žáka tím, že se budou rozvíjet jeho schopnosti, jeho zájem o učení, povzbudí se jeho sebevědomí a podnítl jeho pracovní úsilí.

Diferenciaci je v podstatě dvojího druhu: vnitřní a vnější. Vnitřní diferenciaci se rozumí vytváření proměnlivých skupin ve třídách, které může zavádět každý učitel v různých předmětech v rámci individuálního přístupu k dětem bez zvláštních organizačních opatření. Tento druh diferenciaci je velmi náročný na práci učitele. Vnitřní diferenciaci byla zaváděna na sobotecké devítiletce na zkoušku již v minulém školním roce v některých předmětech a bude letos dále rozvíjena.

Při vnější diferenciaci se provádějí určitá organizační opatření: 9. třídy se dělí na skupiny studijní a praktické v českém jazyku a matematice, popřípadě i v dalších předmětech. V letošním školním roce se zavádí tato vnější diferenciaci na několika školách v jičínském okrese, nikoliv zatím v Sobotce.

Ke zlepšení práce ve škole směřuje také úsilí o stabilizaci učitelských kádrů. Jde o to, aby učitelé dlouhodobě pracovali na každé škole, aby nedocházelo k častému střídání a překládání učitelů. Částečně se to daří. Letos odešel z naší školy jen s. Dobroslav Nýdrle, který všestranným zaměřením a odbornou znalostí přispěl velmi značně ke zvýšení úrovně pracovního vyučování, zejména v pracích na pozemku. Velkou ztrátou pro školu, které se ani v budoucnosti nevyhne, je odchod zkušených, kvalitních učitelů do důchodu (v minulém roce odešla do důchodu s. Drahomíra Bílková-Kyzivátová, Anna Hejnová a Rudolf Hošek). V letošním školním roce jsou nově na soboteckou devítiletku na II. stupni ustanoveny s. Šindlarová a Marie Majorová. - V Příchvoji pro malý počet žáků byla zrušena jednotřídka a její ředitel s. Jindřich Richter přešel jako učitel I. stupně na naši školu.

Závěrem tohoto článku, který má poněkud informativní ráz k začátku nového školního roku, lze říci, že letošní úkoly ve školství, tedy i naší ZDS, budou nemalé. Učitelé sobotecké školy však mají rádi své žáky, své povolání, a proto i v tomto školním roce upevní pedagogický kolektiv na základě jednotného pracovního úsilí a budou vždy dbátí zásadního pedagogického požadavku: spojení školy se životem a života se školou. Proto se zúčastní aktivně i veřejného života ve městě. Tím vším chce učitelstvo sobotecké devítiletky navazovat na dobrou tradici soboteckých škol a vychovat naší společnosti zdravé, uvědomělé, pracovitě občany s pevným a spolehlivým základním vzděláním. Josef Pačour

VEŘEJNÝ POŘÁDEK V SOBOTCE.

Sobotka je jedním z nejčilejších středisek turistického ruchu. Je vyhledávána jak našimi tak i zahraničními turisty, kteří přijíždějí shlédnout přírodní krásy, historické památky i místa spojená se životem našich slavných rodáků.

Již sama tato skutečnost přináší určité problémy na úseku veřejného pořádku a dopravy. V současné době jsou tyto problémy jedním z prvořadých úkolů SNB a komise veřejného pořádku MNV v Sobotce.

Jsou totiž ještě mezi námi lidé, kteří čas od času vybočí z linie pravidel socialistického soužití. Někdo to dělá úmyslně, jiný si ani neuvědomuje následky svého nesprávného jednání. Oboje však je škodlivé pro společnost, zvláště když toto jednání poškozují společný majetek či majetek jednotlivých občanů nebo má za následek rozvrat v rodině.

Jedním z těchto problémů je otázka nadměrného požívání alkoholických nápojů. Nikdo nikomu nezakazoval a nezakazuje pít tyto nápoje. Je však třeba zvážit, kdy a kolik mohu alkoholických nápojů vypít, aby tím nebylo vzbuzováno veřejné pohoršení a aby se nesnižovala lidská důstojnost. Stává se, že se pak opilý potácí po silnici či chodníku, obtěžuje lidi a tropí výtržnosti. Jsou časté případy, že tito lidé druhý den nejdou do práce a tím způsobují neomluvenou absenci. A když do práce nastoupí, bývá jejich výkon nedostatečný. Časté požívání alkoholu se odráží i v roztržkách v rodině a následky jsou bolestivé zvláště pro děti.

Nedávno k nám na SNB přišla jistá paní, matka dvou dětí, a stěžovala si, že se manžel často opíjí, doma pak ruší děti ze spánku a jí nedává peníze na obživu, naopak prý za něho ještě musí platit dluhy v hostinci. Případ jistě odsouzeníhodný. Spoluobčané podobné případy jistě znají. Odsuzují podobné jednání, ale tak, aby se to dotýčný nedozvěděl. Bylo by však třeba tyto případy odsoudit veřejně. Jedině tak pomůžeme řešit tuto otázku a také zajistíme klid ve městě a zpříjemníme zde pobyt cizím návštěvníkům.

V tomto směru by při dobré vůli a důslednosti mohli dost udělat i vedoucí pohostinství. Často se však stává, že tito vedoucí vidí především tržbu a další povinnosti vyplývající z jejich povolání opomíjejí. Nejčastěji porušují zákon č.120 o potírání alkoholismu. Celkem dobře si v tomto směru vede vedoucí pohostinství na Syrovandě Jiří Macoun. Snaží se zpříjemnit prostředí v pohostinství, včas a dobře obslouží hosty a stačí i na to, aby měl všude klid a pořádek a aby nedocházelo k obtěžování hostů. V případě, že se najde výtečník, který si počíná nesprávně, vedoucí zjedná včas nápravu.

Nejhorší situace je v hostinci v Čálovicích. Docházelo zde často k překračování uzavírací hodiny, k podávání alkoholu mladistvým a podnapilým i řidičům motorových vozidel. Vedoucí své jednání odůvodňoval tím, že chce vyhovět hostům a plnit plán tržby. Jeho jednání bylo několikrát posuzováno v komisi veřejného pořádku MNV v Sobotce, členové komise mu domlouvali, ale marně. Nakonec muselo nastoupit opatření tvrdší, ale spravedlivé.

Tento článek chtěl ukázat na několik problémů spojených s otázkou alkoholu. O situaci na našich silnicích příště. Gustav Vrkoč

Veřejné zasedání MNV v Sobotce 26.srpna projednávalo otázky finanční a sociální. Naše čtenáře bude jistě zajímat několik údajů ze zprávy předsedkyně sociální a zdravotní komise MNV s.Františky Tiché:

V současné době žije v Sobotce (i se sloučenými obcemi) 527 důchodců. 142 z nich pobírá důchody do 300 Kčs, 302 do 700 Kčs, 83 nad 700 Kčs. Sociální a zdravotní komise MNV provedla v posledních letech čádnou evidenci důchodců a všech podkladů pro udělování podpor v doplňkové péči o důchodce. Pečuje i o to, aby všechny platné směrnice byly

využívány ve prospěch důchodců, pomáhá jim v sepisování žádostí a přímě rozhoduje o doplňkové péči o důchodce podle Směrnic pro národní výbory č.41/65.

V této péči připadá komisi starost o to, aby bylo pomáháno důchodcům s nízkým důchodem. Samozřejmě nelze brát v úvahu a za podklad pouze příjem z důchodu, který může zkreslovat celou situaci v rodinných a majetkových poměrech. Komise musí prošetřovat příjmy manželských dvojic, příjmy dětí důchodců a zde zjišťovat, zda není alimentární povinnost, brát v úvahu schopnost a možnost dalších výdělků důchodců atd. V podstatě jde v doplňkové péči o osamocené osoby s nízkým důchodem. V případě, že i osoba s vyšším důchodem se dostane do mimořádné finanční tísně, je i to řešeno v komisi a proveden zásah. O všech těchto okolnostech má komise záznam v evidenci. Podklady prošetřují občanské výbory a aktivisté komise.

A nyní které druhy doplňkové péče komise řeší. Jedná se především o jednorázové příspěvky. Komise razí zásadu, aby důchodci dostali pomoc takovou, která jim umožní získat potřeby pro domácnost, umožňuje výběr zboží přímo v prodejnách na základě poukázek vydaných komisí. Zdá se, že se tento způsob osvědčuje. Sem patří umožnění nákupu topiva, obuvi, potravin, lůžkovin, textilu, prádla, nádobí, mýdla a podobně.

Další formou doplňkové péče je akce vyvařování obědů pro důchodce. Je to určitá forma opakované péče o důchodce, která náleží do kompetence komise MNV. O tuto akci požádalo 28 důchodců. Důchodce platí za jeden oběd 1.-Kčs, komise připlácí na 25 obědů 100.-Kčs. Touto formou se řeší udržování zdraví a pravidelné stravování důchodců. V lednu 1965 provedl kontrolní odbor ONV prověrku tohoto vyvařování a neshledal hrubých závad. Komise nadále sleduje tuto akci a věnuje jí velkou péči.

Dále komise rozhoduje o udělení pečovatelské služby osamělým a nemocným osobám podle návrhu lékaře a určuje výši odměny, kterou pečovatelka dostane. V některých případech část této odměny zaplatí důchodce nebo jeho příbuzní. To se opět řídí majetkovými a rodinnými poměry.

Komise také zřídila a udržuje Klub důchodců, který je trvale užíván a je zřízen k odpočinku a kulturnímu životu důchodců.

Závěrem se s. Tichá zmínila i o dobré spolupráci s místními lékaři a zdravotníky i s ČsČK. Pochvalně hovořila i o práci jeslí, o nichž jsme v našem Zpravodaji již psali.

Otakar Martinec

Z p r á c e K o m u n á l n í c h s l u ž e b .

Podle hodnocení na kontrolním dnu 4. srpna 1965 splnily Kominální služby Sobotka za I. pololetí 1965 plán výkonů pouze na 91,7%. Místo plánovaného zisku byl hospodářský výsledek ztrátový. Protože mimo plánovaných průměrných mezd a produktivity práce byly téměř všechny ostatní ukazatele pod plánem, byl proveden důkladný rozbor hospodaření jednotlivých provozoven a učiněny návrhy na opatření, které byly projednány a schváleny radou MNV. Jde zejména o sloučení některých provozoven do jedné za podstatného snížení nákladů a převedení a sloučení provozoven do podniků, řízených OKMH. V ostatních provozovnách musí dojít k šetření materiálem a základními výrobními prostředky, aby byla docílena plánovaná rentabilita.

Proti minulým rokům se zlepšily služby v holičství. V současné době se zde jeví přebytek pracovních sil. Potahová služba vyžaduje zpřesnění evidence jízd a operativnější řízení. Koupaliště doplatilo na nepříznivé počasí. V elektroúdržbě je malý počet objednávek prací od soukromníků, stejně jako ve sklenářství. Dobře pracuje cementárna, kovářství, malířství, klempířství a kominictví. Pro nedostatečné vybavení neplní plánované úkoly autoopravna a prádelna přes obětavou práci zaměstnanců těchto provozoven. Největším problémem bylo zahradnictví,

kde musela být provedena změna vedoucího provozovny. Výsledky nového vedení jsou markantní. Zde se jasně potvrdilo, že odborné znalosti a organizační schopnosti vedoucího provozovny jsou základním požadavkem řádného hospodaření.

Závěrem je možno říci, že Komunální služby v Sobotce plní svoje poslání dobře. Zlepší-li se ještě více kontrolní činnost ústředí, bude obětavá práce vedení KS včele se s. Stanislavem Mrskošem korunována úspěchem a podnik dosáhne plánovaných ukazatelů i ve výsledku hospodaření. Čtenáře Zpravodaje žádáme, aby nám zasílali náměty i kritické připomínky k zajišťování jednotlivých služeb.

A.V.

OHLASY IX. ŠRÁMKOVY SOBOTKY.

Ještě nikdy si Šrámkova Sobotka nedobyla tak široký ohlas v tisku jako letos. Způsobilo to jistě její hlavní téma "Umění řečnit". Šrámkova Sobotka se dotkla jednoho z nedostatků naší doby - úpadku řečnictví a stala se prvním signálem, že v téhle oblasti je třeba něco pozitivního vykonat k nápravě.

Tento smysl Šrámkovy Sobotky uznala i redaktorka Mladé fronty Olga Hníková v článku "Nevlastní sestry v Sobotce" (19.7.) a v článku "Nepletme si pojmy" (3.8.), i když se kriticky staví k výsledkům sobotického semináře o řečnictví, jak se projevily na řečnickém mítinku 18.7. a i když původně vytýkala, že Šrámkova Sobotka tímto tématem vybočila ze své linie, dosud zaměřené k poesii (v čl. A co básník? 13.7.). Naopak volbu tématu pokládá za šťastnou red. Marta Bekerusová v Rudém právu (v čl. "Básník by byl spokojen" 23.7.) a dokládá, že ani poezie nebyla v programu Šrámkovy Sobotky opominuta. Kladné stanovisko k námětu a výsledkům IX. Šrámkovy Sobotky přes některé výhrady zaujímají také Vladimír Vaclík ve Svobodném slově 21.7., Olga Lhotová v Práci 31.7. a v Literárních novinách 31.7., dále Jiří Valenta a Otakar Rydlo v hradecké Pochodni 1. a 7.8. Nejsvědomitějším propagátorem, zpravodajem a komentátorem IX. ŠS byl pak jičínský Předvoj a jeho redaktor O. Rajman.

Nebude na škodu uvést alespon několik citátů na doklad toho, že podnět IX. ŠS nevyzněl naprázdno a že vzbudil řadu užitečných úvah a pozoruhodných námětů, které by nebylo dobré nechat zapadnout.

Mladá fronta 19.7., Olga Hníková: Umění řečnit... Kašlali jsme na toto umění řadu let. Kromě vysokoškolské rétoriky někdy v třicátém sedmém nevyšlo u nás k řečnictví zhola nic. Publikace seminárních materiálů ze Sobotky bude po mnoha letech první vlašťovkou... Praxe řečnických cvičení, obvyklých na dřívějších gymnasiích, zmizela. Měli bychom ji zase vytáhnout. Jičín jako jediný v republice zařadil do STMP obor řečnictví. Měli by to udělat i jinde. A tak zaplatpánbu za tu sobotickou polnici, za signál, za pokřik, že v téhle oblasti je setsakramentsky něco v nepořádku.

Rudé právo 23.7., Marta Bekerusová: Na rozdíl od dalších kulturních akcí, spojených se jmény básníků, měla Šrámkova Sobotka svůj osobitý a

především pracovní ráz... Hovořilo se vždy o tématech velmi aktuálních. A to je správné, protože památku básníka neuchováme tím, že budeme do nečonečna recitovat jeho verše, ale rozhodně spíše tím, když město spojené s jeho jménem bude ve středu kulturní problematiky. Tentokrát pořadatelé přišli jako první s tématem, o které se zatím mnoho lidí teoreticky nezajímalo, ale praxe ukazovala stále více, že se už o něm musí hovořit. S prohlubující se demokracií bude toto umění stále důležitější... Podnět Sobotky převezmou určitě jiné okresy a jiná města. Ale když už Sobotka má prvenství, bylo by pěkné, kdyby se zde setkávali řečníci i v dalších letech. Poetické prostředí by ovlivnilo i kulturu řeči. Ukázalo se, že i nevlastní sestry jako poezie a řečnictví mohou žít v dobrých rodinných vztazích.

Práce 21.7., Olga Lhotová: Čeština je nádherná řeč, bohatá, lahodná, mnohotvárná... Na jedné straně krasavice, před níž se v úctě sklánějí spisovatelé a přednášeči - na druhé straně trpitelka, bezohledně odbývaná a odstrkovaná. Právě řečnické pulty bývají často dějištěm takového ponižování naší mateřské řeči. A proto je velmi dříve, že k úvahám o kráse a čistotě každého veřejného projevu došlo po dlouhých letech právě v místě, které je nerozlučně spjato s osobností velkého básníka... Nejde ovšem jen o pěknou stylizaci, správnou výslovnost, promyšlený přednes. Jde také o to, aby řečník zaujal obsahem svého projevu, aby našel vztah ke svým posluchačům, aby se uměl na veřejnosti vhodně chovat... K tomu, aby řečník jen neodříkával svůj referát, ale aby jeho ústy zpíval český jazyk a nutil tak posluchače opravdu poslouchat a vnímat, je třeba mnoho udělat ve školách, ve společenských organizacích, v institucích - prostě všude. Ohlas semináře s názvem "Umění řečnit"... pomůže - doufáme - k tomu, aby se s nápravou začalo brzy.

Literární noviny 31.7., Olga Lhotová: Vezmou-li si jiná města a jiné kraje příklad ze Sobotky a z kraje Východočeského, bude to dobré... Bylo by snad na čase hledat v celostátním měřítku nějakou cestu k nápravě. Začít ve školách, ale nezapomenout ani na řečníky odrostlejší.

Svobodné slovo 1.8., Vladimír Vaclík: Seminář, jaký u nás v republice ještě nebyl... Víte, když udělá žáček v sešité hrubku, dostane pětku. Když dospělý pochybí s písmě, nazveme ho nevzdělanec (i jinak). Jenom tu řeč, jenom tu mateřštinu je dosud dovoleno interpretovat všelijak - a posluchači odevzdaně mlčí, nejvýš se brání tím, že neposlouchají. Když letošní Šrámkově Sobotce za nic jiného díky, tedy aspon za to, že z této lhotejnosti a nemístné odevzdanosti vyburcovala.

Pochoden 1.8., redakce: Nevyvratitelný fakt je, že za devět let své existence se dostává Sobotka na významné místo mezi festivaly nejen v kraji, ale i v republice.

Tentéž, Jiří Valenta: Je to kumšt nad kumšty umět se vyjádřit poutavě, zaujmout pozornost třeba na celou hodinu, na dvě... Copak to neznáte, jak se lidé někdy při projevech baví, kreslí si obrázky, myslí na kdoví co? ... Zatím se v Sobotce spíš odhalovala pole, která volají po probádání, spíš se ozval výkřik do tišin dlouholetého mlčení o kultuře řečnického projevu. Tento výkřik, tato připomenutí mějme za významnější než nedostatky, bez nichž se taková pout do neprobádaných a trochu ožehavých vod neobejde.

Pochoden 7.8., Otakar Rydlo: ...Šrámkova Sobotka : k čemu by jí byl Šrámek, nebýt té celoroční práce recitačního kolektivu a celého básníkova domu, který na sebe strhuje zájem odborníků ve svém oboru. Právě letos se ukázalo, že nemusíme básníka konzervovat ve vitrinách, abychom více němu byli pietní.

Šrámkova Sobotka měla letos to štěstí, že seminář o řečnictví zahájila skutečným řečnickým projevem národní umělkyně Jarmila Glazarová a že se na závěrečném mítinku objevil akademik Ctibor Blatný. Jeho vystoupení našlo zasloužený ohlas nejen u posluchačů, ale i v tisku. Například Olga Hníková si v Mladé frontě 19.7. pochvaluje:

"Bez frází, bez vaty, bez slovních vycpávek, od té nejprvnější věty postavil posluchače do duševního pozoru. Za řečnickým stolkem se pohybuje uvolněně a přirozeně, občas si brejle sundá a občas si je nasadí, gesta mu vyplývají z toho, co říká, a co říká, říká se zaujetím, a rovnou k tobě, ke mně, k vám, jak tu sedíme. Má skvělý a bohatý slovník. Když řekne o motýlech "létající sny" - vydá to za 10 stránek popisu o jejich barvách, druzích, velikostech, nádheře a křehkosti. Poprvé za dopoledne jsme dojati, poprvé se smějeme, poprvé dychtivě posloucháme a je nám líto, když si řečník všimne, že vyprávění o pět minut přetáhlo". Stejně tak chválí řečnický příspěvek Ctibora Blatného Marta Bekerusová v Rudém právu 23.7. nebo Jiří Valenta v Pochodní 1.8., který - poučen Sobotkou - dochází k závěru: "Učme se řečnit, pěstujme kulturu řečnického projevu, poznejme vše, co už staří Římané věděli o řečnictví. Pečujme o krásu jazyka, naučme se z teorie, co se naučit dá. Ale nezapomněme, že teprve síla myšlenky, síla zanícení pro věc, míra vědomostí jsou základními pilíři řečnickovy výzbroje."

Jinak řečnický mítink byl středem zájmu i jiných listů. Např. v Kulturní tvorbě z 29.7. čteme: "Vyvrcholením celého týdne byl nedělní řečnický mítink, který byl sice skrovnou, ale zajímavou přehlídkou různých typů veřejných projevů a který potvrdil slova národní umělkyně Jarmily Glazarové: "Aby lidé, kteří vystupují na veřejnosti, byli také srdcem blízko u jazyka, aby se na své lásce podíleli vlastním zaujetím, přesvědčením a vnitřním souhlasem; bez toho nemůže žádný projev přesvědčit, nemůže mít tu krásnou sdělnost a nakažlivost, a je-li třeba, i horoucnost."

Také o něplni a úrovni večera vítězů literární soutěže Šrámkovy Sobotky se rozpředla diskuse mezi Pochodní (17.7. a 1.8. - Petr Průša) a jičínským Předvojem (23.7. a 6.8. - Oldřich Rajman a Eva Seemannová).

S pozorností tisku se setkaly i další body programu, zvláště poetické odpoledne. Velmi hezký článek o něm z pera Františka Brzoně přinesl časopis Ledečský kovák ze 13.8.

Československý rozhlas v Praze věnoval Šrámkově Sobotce Zrcadlo kultury 9.7. a reportáž z programu přinesl 2.8. Rovněž hradecký rozhlas se ozval reportáží v krajeovém vysílání.

Zatímní bilance zpráv o IX. Šrámkově Sobotce v tisku je tato:

Denní listy: Rudé právo - 20.6., 11.7., 19.7., 23.7.
Mladá fronta - 19.5., 12.7., 13.7., 19.7., 3.8.
Práce - 10.7., 21.7.
Svobodné slovo - 23.5., 9.7., 12.7., 18.7., 19.7., 21.7.
Lidová demokracie - 19.5., 19.7.
Pochoděn - 9.7., 15.7., 17.7., 1.8., 7.8.

Týdeníky: Kulturní tvorba - 1.7., 29.7.
Literární noviny - 31.7.
Učitel'ské noviny - 9.6., 4.8.
Předvoj - 25.6., 2.7., 9.7., 16.7., 23.7., 6.8., 27.8.
Rozvoj Semily - 5.6., 17.7., 24.7.
Zář Mladoboleslavska - 8.7.
Ledečský kovák - 13.8.

V.H.

Za poetickým odpolednem 1965, před poetickým odpolednem 1966.

Jiří Hraše, Československý rozhlas Praha.

Poetické odpoledne zazvučelo už počtvrté ve třech zastaveních uprostřed poetických soboteckých zákoutí. A žáci obou seminářů poezie Krajského osvětového střediska se v neděli večer (11.7.) zamýšleli nad jeho výsledkem. Porovnávali také výsledky předcházejících tří odpolední a

došli ke třem otázkám:

1. Jaký je kvalitativní vývoj poetických odpolední na ŠS?
2. Jak se vystoupení přednášečů vyrovnává s nezvyklým prostředím (pro dnešního přednášeče) pod širým nebem?
3. Je správné, že se na poetickém odpolední uvádějí pořady původně určené pro jiné (jevištní nebo podiové) provedení?

Chtěl bych k těmto třem otázkám připojit tři pokusy o odpověď.

1. Nelze popřít, že poetické odpoledne se zrodilo z improvizace, bylo a je dodnes improvizací poznamenáno. V čem? Výběr pořadů je dán běžným repertoárem souborů, ale také časovými možnostmi jeho členů vzhledem k termínu a potřebou adaptace (často až bezprostředně na místě) pořadu pro nezvyklé prostředí. Také celek odpoledního pořadu o třech dílech, daných třemi místy vystoupení, je chtěj nechtěj otázkou vlivu náhod: Počasí. Vzájemná citlivost publika a interpretů. Úspěch dramaturgického seřazení různorodých programů, svezných z celého kraje apod. Tato improvizace před čtyřmi lety okouzila svým bezprostředním půvabem. A zaujala své publikum tak, že se stala trvalou součástí každoročního týdne českého jazyka a poezie.

V průběhu čtyř let se kvalita odpoledne výrazně proměnila. A to nikoli jen v rámci soboteckého odpoledne, ale v souvislosti s kvalitativní proměnou souborů v kraji vůbec. Lze postřehnout výrazný úbytek nedostatků a chyb. Neopakují se případy, kdy není recitátora v otevřeném prostoru slyšet. Zmizely prvky nevkusy nebo vkusu lacinější ražby. Neopakují se násilné pokusy o provedení pořadu pod širým nebem se všemi jeho vlastnostmi a pomůckami, které byly připraveny pro jeviště. Daleko méně chyb je v kultuře projevu a v technice dechu a řeči.

Jak letošní odpoledne dokázalo, kvalita jeho programu výrazně roste současně s růstem recitátorů, souborů a jejich vedoucích.

2. Už z první odpovědi vyplývá, že se přízřivost souborů soboteckému exteriéru velice zlepšila. Letos ani jeden soubor neměl nedostatky, které by vyplývaly z umístění programu. Přičítám to dvěma okolnostem: Jednak se recitátoři školí a ovládají lépe vnější techniku projevu. A to je pro práci venku zcela nezbytná podmínka. Za druhé se už soubory seznámily se soboteckým prostředím a začínají se v něm pohybovat bez rozpaků a nejistoty.

3. Po pravdě odpovídám na obě první otázky chválou jak vývoje soboteckých odpolední, tak zvláště toho odpoledne posledního. Ale na poslední otázku nebude odpověď tak jednoznačná a jednoduchá. Jestliže soubory už zvládnou úkol přenést pořad s domácího jeviště nebo podia pod širé nebe, je to dobře. Jestliže má program úspěch u publika, je to dobře. Ale přece jen se naléhavě vtírá otázka - je to dost? A není tu možno jít ještě dál?

A o tom bych svou třetí odpovědí rád vyvolal výměnu názorů. Myslím si totiž, že je možno diferenciovat i dramaturgicky interiérový a exteriérový program. Myslím si dále, že to je přednesu k užitku. A konečně mám zato, že to prospěje i přednášečům. Pokusím se vysvětlit své mínění podrobněji.

Nejrecitovanějšími autory poslední doby jsou např. Holub, Šotola, Jevtušenko, Ferlinghetti, Aškenázy. Nepřipadá také vám, že tento občanský typ poezie, který svou výpovědí připomíná často diskusní příspěvek, má větší oporu v neutrálním prostředí se soustředěným posluchačstvem? V prostředí podobném např. schůzi? Že tedy tato poezie se lépe uplatní v místnosti, kde mimo recitátora nic zvláštního nepomáhá pozornost posluchače? A teď si vedle tohoto repertoáru postavte poezii přírodního typu, třeba Šrámkovu "Semtínskou lípu" nebo Seifertovy jarní a letní verše. Nepřipadá vám, že právě těmhle veršům je v místnosti těsno? Že dá přednášeči velkou námahu prolomit stěny sálu a vyvolat v posluchači představu volného větru, slunce, zeleně? Jen si vzpomente,

~~kkk~~ kolik kaširovaných rekvizit jsme právě proto nanosili na jeviště divadel poezie!

Pro básníky i posluchače bychom dobře udělali, kdybychom více vybírali, co kam patří. A dali každému programu podle možností jeho prostředí a každému prostředí jeho program. Nepřipadlo letos i vám, že daleko přirozeněji se poslouchá pod Humprechtem Sránek nežli Pujmanová a v soboteckých koutech spíše verše o létě nežli o lidské a občanské páteři?

V druhé polovině 40.let se daleko víc a častěji recitovalo pod širým nebem. Na 1.máje a 9.května, při letních slavnostech strany a při řadě dalších příležitostí. Recitovalo se na valnicích, na podílech náměstí a zahradních restaurací. Ostatně byla i jiná doba a recitovalo se jinak. Ale zůstává skutečností, že si recitátoři bez rozpaků troufali vystoupit venku. A recitovali! O deset let později nacházíme poezii v melancholických šerosvitech malých jevištětek. Po spontánnosti a masovosti recitace pod širým nebem téměř ani památky. Jistě exteriérové prostředí klade na přednášeče náročný úkol, který zvyšuje požadavky na jeho vnější technickou přípravu. Ale současně dává znamenitou příležitost pro uvolnění jeho vnitřní techniky, pro rozvinutí jeho i posluchačovy fantazie. Při záměrné dramaturgii ovšem.

A tak zavírám: stojí za úvahu námět připravovat pro sobotecká zákoutí speciální programy. Programy, které ostatně soubory mohou uplatnit také v přírodním prostředí doma. Aby přednášeči plně využili pro svůj výkon kouzelného soboteckého prostředí. Aby poezie přestala být jen záležitostí zimní sezony a vystoupila ze sálů a divadélek na slunce. Aby bytostná poezie našeho domova, přírody a léta přihrála poezii naší literatury a mateřštiny.

V z p o m í n k a . . .

Mile na mne zapůsobila skutečnost, leckého přednesu - voiceband. I u že text k písni "Milign paží v tmách se spjalo" napsal Frána Sránek. Do nás jsme tímto způsobem pracovali. příchodu na Humprecht jsem to opravdu Vzpomínám na to a porovnávám dnešní nevěděl. Přitom jsem s touto písni ní možnosti s možnostmi tehdejšími. Proto bych chtěl říci sobotec- jako člen souboru "Svazu přátel SSSR" ké mládeži, která je zapojena do (v r.1936) a později jako člen "Svazu Recitačního studia Srámkova domu: mladých" prohodil celé Ústecko a Mladí lidé, važte si té skutečnosti, že máte pro svou činnost k Kostelecko. Byla častým bodem programu na schůzích strany i Svazu. Naším dispozici krásné prostředí a odborné vedení! Já jako starý komunista si vážím vaší práce a přeji repertoárem byly i verše Nezvalovy, Horovy, Bezručovy, Pasternakovy a Manjakovského. Tehdy začínal v Praze Elvám v ní mnoho úspěchů! Čar se svou skupinou novou formu umě-

Stanislav Pávek, Ústí n/O.

Přemysl Dolenský: Dvakrát kolem zeměkoule po rovníku (pokračování).

Že jsem sportovními událostmi kolem sobotecké výstavy r.1933 žil, je vidět z toho, že jsem si výkon Mlejnkův dodnes zapamatoval lépe než to, co ukládaly mé školní povinnosti. Vím také, že správně se běžel napříč "tržištěm" a poprvé se tehdy v Sobotce skákalo o tyči.

Velkým soupeřem Mlejnkovi byl jeden z prvních soboteckých atletů - Zdeněk Zemlička. V mých očích byl tenkrát tím, čím je pro dnešní mládež Zátopek. Vysoký štíhlý chlapec, pohybově velmi nadaný, který zůstal v Mlejnkově stínu jen proto, že měl menší závodnické zkušenosti. Škoda jen, že nezůstal atletice věrný a brzy své závodní činnosti zanechal.

Sobotka měla tehdy více chlapců, kteří mohli vyniknout: Jarka Šustr, Jarka Klíma, Jirka Ort z blízké Střehomí, Toník Volf, Jarka a Bořek Ritterovi ze spařenecké myslivny atd. Chtělo to jen vydržet - jak se mezi atlety říká - prvních deset, patnáct let. Toník Volf byl pak mým prvním sparingpartnerem. Nevím, jak se to řečte česky, prostě běhali jsme spolu. Ale o tom až později.

Přišel rok 1935. Jednoho letního dne se vypravilo několik chlapců od nás na kolech na závody do Mladé Boleslavi na pětiboj. Vedoucím byl Gusta Kubů. Mé páté místo asi ze 170 závodníků bylo úspěchem. Cestou domů, opět na kolech, jsem se těšil pozorností celého družstva a sklízel jsem vavříny málem jako vítěz olympijský.

Olympiáda. Možná, že ty tisíce kilometrů, které jsem pak naběhal, by nebyly nikdy proběhnuty, nebýt roku 1936. Toho roku se konaly v Berlíně olympijské hry. Bylo mi tenkrát šestnáct let. Nacisté razili své pokřivené teorie o méněcenných a nadřazených rasách a ani krásná olympijská myšlenka před nimi neostála. Hitler odmítl přijmout ve své loži držitele čtyř zlatých olympijských medailí, černého Američana Owense. - Náš největší úspěch v lehkotletické části olympijských her byl tehdy semifinálový běh Karla Kněnického na 400 m. Měl jsem ucho na rádiu a slyšel německého reportéra, jak po odstartování čtvrtky byl překvapen neznámým běžcem z Československa. Poznenáhlu však bylo jméno "Knenycky" vystřídáno jmény jinými a do finále se již Kněnda nedostal. Moc mě to mrzelo. Rozhodl jsem se definitivně, že budu běhat závodně. Mými vzory se stali Paavo Nurmi a hrdinové berlínských olympijských bojů Salminen, Iso Holo a Askola, všichni synové Země tisíce jezer.

Ještě v ty dny jsme začali s Toníkem Volfů běhat a jak ani jinak nešlo, na tratích dlouhých, 5 a 10 km. Měření času jsme prováděli tím způsobem, že jsme natáhli budíka (hodinky nebo dokonce stopky nikdo z nás neměl) a měřili hrubý čas po uběhnutí třetí Sobotka - Šalanda a zpět. Paní Volfová, maminka Toníkova, však pro naše sportování měla pramále pochopení. Po cestě bylo také nemálo poznámek a dotazů o udání místa, kde hoří. Ale pak si lidé zvykli a spíš jim bylo divné, když nás viděli jít pomalu.

Rok poté, v sedmatřicátém, jsme měli jet na okresní přespolní běh do Mnichova Hradiště. Přípravy byly velmi pečlivé, běhalo se v okolí Sobotky a měření času se provádělo hrubě na věžních hodinách, které byly ze všech stran dobře viditelné. Úspěch se dostavil. Jarka Šustr byl v kategorii mužů mezi prvními a já skončil mezi dorostenci na čestném třetím místě. Studie v Mladé Boleslavi na průmyslové škole pak již přímo předurčovaly mé budoucí zapojení do lehkotletického života mladoboleslavského.

Mým prvním závodem v Mladé Boleslavi byly Tyršovy hry. Téměř všechny místní školy na ně vyslaly svá družstva a velmi silné družstvo měl i pořadatel - lehkotletický oddíl sokolské jednoty. Já jsem startoval za průmyslovou školu v běhu na 1200 m. Poprvé jsem běžel na škvárové dráze a poprvé jsem také běžel v tretrách, které jsem koupil za 10 korun. Věak byly v takovém stavu, že nejdříve musely v Sobotce prodělat generální opravu. Závod jsem tehdy vyhrál a i celé družstvo se umístilo na čestném druhém místě. Byl to můj první, ale i poslední start za školu. /pokrač./

Karol Bílek Přehled časopisů, které vycházely na Sobotecku.

Velká úloha novin a časopisů pro současný život je nesporná. Však proto slavíme nyní v září i Den tisku. Časopisy jsou však i jedním z nejdůležitějších materiálů, se kterými musí pracovat každý, kdo se zajímá o minulost. Jsou v nich zachovány články a zprávy velmi důležité, jsou zde i články menšího významu a velmi mnoho je tu i věcí bezcenných. Především je ale těchto článků, zpráv a zpráviček ohromné množství. Cílem těchto několika řádků není a ani nemůže být přehled hlavních článků, které byly v Sobotce nebo o Sobotce otištěny. Chtěl bych zde pouze podat seznam časopisů, které na Sobotecku vycházely nebo se cele Sobotecku věnovaly. Ostatní časopisy - i když často věnovaly celá zvláštní čísla nebo pravidelné rubriky Sobotecku - neuvádím.

Ještě chci podotknout, že tento přehled si neklade nárok na vyčerpávající úplnost. Možná, že se ještě objeví další sobotecké časopisy. Zde uvedená periodika jsou většinou shromážděna v Městském archivu v Sobotce, bohužel některá ne v úplnosti. Za každé doplnění seznamu budeme čtenářům vděční.

Pokud se týká seznamu novin a časopisů z oblasti celého Českého ráje, odkazují čtenáře na článek V. Brože "Časopisy Mladoboleslavska v letech 1840 - 1940", který byl otištěn ve sborníku Pojizeřím k Labi, vydaném v roce 1940 v Mladé Boleslavi péčí V. Kozáka (tento článek je však nepřesný a vzhledem k cenzuře chybí pokrokové časopisy). Cenné údaje obsahuje i Menclova Topografie města Jičína a řada drobných článků. - Za pomoc při vyhledání a doplnění materiálu k tomuto článku děkuji zvláště O. Martincovi, V. Frýbovi, J. Fejfarovi a J. Vernerovi.

1. Humprecht (srpen 1861, č. 1-3, redaktor neuveden, ručně psaný).
2. Štěpná zahrádka (srpen 1862, č. 1-7, redaktor neuveden, ručně psaný). Obsahem obou těchto prázdninových studentských časopisů jsou básně, povídky, hádanky a drobné zprávy. Nenavazují na sebe, prvý je sobotecký, druhý čerpá tematiku z okolí Rakova a Libáně. Vydávali je asi studenti jičínského gymnasia.
3. Šlejferna (31. XII. 1885, redaktor neuveden, tisk Návesník Jičín). Veselý silvestrovský tisk vydaný nákladem Občanské besedy v Sobotce.
4. Věstník sobotecký (plný název Věstník hospodářského spolku pro okres sobotecký, od 5. čísla III. ročníku Věstník hospodářských spolků pro okres sobotecký, od XXX. ročníku Věstník hospodářského skladištního družstva v okrese soboteckém, od 9. čísla XXXIX. ročníku Věstník hospodářského družstva v okrese soboteckém - 1892/1942, roč. I - LII, prvé dva ročníky dvouměsíčník, pak měsíčník, ročník XXIII v číslování vypuštěn. Redaktoři: František Donát (č. 1/I - 2/III), František Havlík (3/III - 4/III), Václav Luštický (5/III - 11/V), Josef Bureš (12/V - 6/XLII), Václav Frýba (7/XLII - 9/LII). Tiskl se zprvu v Jičíně (Kabátník, Outrata, Hylský), od r. 1919 v Sobotce (Čepelák, Barton, Lažan). Jako přílohy vyšly: Ant. V. Sakař: Paměti města Sobotky (1911-1918) a J. Píček: Husitský kostelíček na Křižánku (1931), dále vydala redakce památník k 70. narozeninám Fr. Šrámka "Básník mezi námi" (1947). Vycházely i zvláštní otisky některých článků (např. M. Vlach: O soboteckém hodináři Prokešovi /1941/, Fr. Stuchlík: Písničky domova /1941/ aj.). - Obsah byl převážně hospodářský, jsou zde však i důležité články vlastivědné a zprávy ze současnosti.
5. Větrník (6. XII. 1899, redaktor neuveden, rozmnoženo). Satirický tisk k nezdařenému leteckému pokusu v Sobotce, vydaný asi zásluhou J. Kubě.
6. Ročenka Kruhu rodáků a přátel města Sobotky a okolí v Praze (název se měnil, střídavě tištěno a rozmnožováno, redaktor neuveden, vydáváno v letech 1930 - 1947). Obsahuje informace o práci Kruhu, o současném životě Sobotky a vlastivědné články.

7. Poštovské zájmy (asi 1933-1935, nepravidelně 6x ročně, redaktor J. Fejfar, psáno na stroji v jednom výtisku). Satirický časopis vydávaný ve prospěch Okresní péče o mládež.
8. Drobtý (asi 1938-1939, 10x ročně, redaktor Jindřich Vaněk, tištěno). Obsahem byl náboženský fanatismus.
9. Tee-Pee (1937/8, 1945 - 1947, roč.I - IV, vycházelo nepravidelně, redaktor neuveden, cyklostylováno). Časopis oddílu skautů v Sobotce, 1947 jubilejní rozšířené číslo k 10.výročí založení oddílu.
10. Zpráva krajanského kroužku Mladá Sobotka v Praze (název se měnil, střídavě vydávány zprávy a ročenky, vycházelo v letech 1942-1947, redaktor neuveden, střídavě tištěno a cyklostylováno, vyšlo 28 čísel v nepravidelných lhůtách). Obsah jako u č.6.
11. Zpráva Klubu rodáků a přátel Dolního Bousova a okolí se sídlem v Praze (1944, č.1-2, redaktor neuveden, rozmnožováno).
12. Havran (asi 1947, jedno číslo, cyklostylováno, redaktor neuveden). Vydala skautská družina Havranů v Sobotce.
13. Rodácký zpravodaj Spolku rodáků a přátel města Sobotky a okolí v Praze (od č.29 Rodácký oběžník...) - 1947-1952, nepravidelně, celkem 39 čísel, redaktor neuveden, rozmnožováno). Jako zvláštní tisk vyšlo "Památce Fráni Šrámka" (1952). Obsah jako u č.6.
14. Bousovák (1948, č.1-5, redaktor Zb.Kučera, rozmnožováno, nepravidelně). Časopis I.oddílu junáků v Dolním Bousově s vlastivědným zaměřením.
15. Budujeme (1949-1951), redaktor Ivan Kafka (roč.I), literární kroužky (roč.II-III), od č.9/II odp.redaktor Václav Frýba. Od č.4/II příloha Sobotecké okénko. Po č.1/III zastaven. Tisk L.Lažan Sobotka). Měsíčník žákovských organizací soboteckých škol.
16. Sobotecký zpravodaj (1951, č.1-2, redaktor neuveden, rozmnožováno). Propagační turistický časopis, který vydával CIS v Sobotce.
17. Mladá fronta (17.XII.1952, redaktor neuveden, cyklostylováno). Vydala asi MO ČSM v Sobotce ke své výroční schůzi.
18. Infermační věstník MNV v Sobotce (1958, č.1-3, redaktor neuveden, cyklostylováno). Měsíčník o životě ve městě z června až srpna.
19. Znový zpravodaj (1959, č.1-6, redaktor neuveden, cyklostylováno). Vydávalo agitační středisko v Sobotce, v dalších dvou letech vycházel jen jako leták - bleskova.
20. Sobotecký zpravodaj (1959, č.7-8, redaktor neuveden, cyklostylováno). Navázal na předcházející, vydávala OB v Sobotce.
21. Sobotecko (1960, č.1 - duben, zastaven. Redaktor Jan Boudyš, tiskla Severografia Turnov). Vydal MNV a Místní vlastivědný kroužek.
22. Sobotka (1960-1961, 3 čísla listopad - leden, redaktor neuveden, cyklostylováno). Navázal na předcházející, vydával MNV a MVK.
23. Sobotecko - žně (1962, č.1-5, redaktor neuveden, cyklostylováno). Znový zpravodaj agitačního střediska v Sobotce.
24. Klas (1963, č.1, 1964, č.1-6, redaktor neuveden, cyklostylováno). Znový zpravodaj střediska v Sobotce a Osvětového domu v Jičíně.
25. Zpravodaj Šrámkovy Sobotky (1964 - dosud, řídí redakční rada, vychází nepravidelně, vydává Osvětová beseda v Sobotce).
26. Proud (1964/5, č.1-7, řídí redakční rada, rozmnožováno). Časopis Základní devítileté školy v Bolním Bousově.
27. Domousnický zpravodaj (1964 - dosud, redaktor J.Fiala a A.Černý, rozmnožováno). Zpravodaj MNV v Domousnicích.
28. Zpravodaj Družstevního klubu Vesna Libošovice (1965, redaktor neuveden, rozmnoženo, zatím vyšlo jedno číslo).

Jméno Fráni Šrámka ještě nese Zpravodaj Šrámkova Písku, který vychází od r.1957 dosud vždy v době konání oslav Šrámkova Písku.

K časopisům mají blízko i výroční zprávy a jiná periodika, která vycházela každý rok a v nichž najdeme cenné údaje. V Sobotce to byly: Účetní zprávy a ročenky Okresní záložny hospodářské (od r.1882), Ob-

čanské záložny (1863-1908), Obecní (později Městské) spořitelny (od r. 1909), Živnostenské záložny (od r. 1919), a Lidové záložny (1940), výroční zprávy Okresní nemocenské pojišťovny a Okresní péče o mládež, rozpočty a účty okresního zastupitelstva, obce a města Sobotky, ústavu chudých, místní školní rady atd.

Poznámka: Věřím, že tento článek vzbudí zájem o staré noviny a časopisy a že je čtenáři nebudou bez uvážení pálit nebo dávat do sběru. Městský archiv v Sobotce je vděčen i za jednotlivá čísla novin a časopisů z oblasti Českého ráje. Zvláště hledáme Pojizerské listy, Rodný kraj, Hlas našeho venkova atd. Ze soboteckých časopisů nám chybí Drobty, I.ročník Tee-Pee, Bousovák, případně ty, které nejsou v seznamu.

K.B.

65 LET VÁCLAVA FRÝBY.

Dne 28.září - v den svých jmenin - dovrší 65 let života odborný učitel Václav Frýba. Narodil se v Radimí pod Kumburkem, kde navštěvoval i obecnou školu. Po dokončení studií na jičínském gymnasiu byl posluchačem Filosofické fakulty Karlovy university v Praze, načež po vykonané zkoušce učitelské působil na obecných školách v okrese jičínském. V roce 1927 byl ustanoven na zdejší Měšťanské škole, kde působil po 35 let jako odborný učitel a ředitel. Srostl plně s tichým městečkem pod Humprechtem. Stovky žáků vděčně vzpomínají na jeho vynikající výklady v hodinách češtiny a literatury, ve kterých látku vhodně doplňoval regionálními příklady. Vychovával též dobré recitátory. Mnoho práce a času věnoval i zemědělskému dorostu. Přičinil se o založení Lidové hospodářské školy v Sobotce, v jejímž čele jako správce stál řadu let.

V Sobotce začala i jeho literární a kulturní činnost. Záhy vydal gramatické příručky pro učitele "Slohové celky" a "Příležitostné proslovy" /1931/. Svým perem přispíval do mnoha časopisů a byl i spolupracovníkem rozhlasu. V roce 1932 přejal redakci "Věstníku soboteckého", který se za jeho vedení stal oblíbenou kronikou celého Sobotecka. Sepsal i působivého průvodce po Sobotecku s názvem "Procházka včerejší a dnešní Sobotkou" /1937/, Počátkem okupace pečlivě vybral z děl českých spisovatelů verše i prózu o Sobotce a bibliofilsky jí vydal pod názvem "Vyznání milosti" /1941/. K 70.narozeninám Fráni Šrámka uspořádal zajímavý sborník "Básník mezi námi" /1947/. Od r.1949 řídil práci žakovského kolektivu při vydávání školního časopisu "Budujeme". Řadu posledních let věnoval úmorné práci při shledávání dokumentů o činnosti nadaného básníka - proletáře, učitele Joži Zindra. S titulem "Jsme květy této země" byla nedávno vydána ve Východočeském nakladatelství tato krásná publikace, jejíž četba hluboce dojíká čtenáře.

Nelze zde vyjmenovat dlouhou řadu věcných a krásnou formou přednesených proslovů a přednášek k různým příležitostem i relací v městském rozhlase či vypsát desítky jeho veřejných funkcí (Jeřábekovo družstvo aj).

Ani na zaslouženém odpočinku neodložil náš milý jubilant své vtípné pero. Můžeme prozradit, že kromě drobnějších prací chystá obsáhlou studii o kulturní činnosti učitelů, kteří působili v Sobotce. S jeho články se často setkáváme ve Zpravodaji ŠS, v jičínském Předvoji i jinde.

Přejeme při této příležitosti našemu milému spoluredктору ještě dlouhou řadu let v plném zdraví a duševní pohodě a hodně úspěchů v další literární práci!

-j-

Literární noviny z 21.srpna 1965 vzpomněly 20.výročí úmrtí Franze Werfla, německého básníka a spisovatele narozeného v Praze.r.1890. Snad nebude zbytečné připomenout, že z tohoto autora přeložil Fr. Šrámek básně Otec a syn (Umělecký měsíčník roč.II - 1913, č.9) a scénu Návštěva z podsvětí (Tribuna 16.III.1919).

V.H.

BOHUSLAV RAÝMAN

zemřel 22.září 1910. Pocházel z početné rodiny, která bydlela v Píckově domě na náměstí v Sobotce (č.3). Narodil se 7.prosince 1852 a již v raném dětství ztratil otce. Těžce se pak probíjel životem, věnoval se chemii, stal se universitním profesorem (v roce 1902/3 byl děkanem Filosofické fakulty KU v Praze) a konečně i tajemníkem České akademie. Tato poslední hodnost ho stála život. Zemřel na záchvat mrtvice po bouřlivé schůzi, týkající se Hlávkovy nadace. Jeho vědecké práce, týkající se hlavně organické chemie, už dávno ztratily aktuální význam, zůstalo však po něm dílo nadmíru významné. Roku 1891 založil totiž časopis Živa, ve které seznamoval české čtenáře s pokroky přírodních věd, mezi které snad poprvé u nás vědomě zahrnoval i techniku. Byl snad vůbec prvním průkopníkem materialistických směrů v přírodních vědách u nás. Formu, kterou dal Raýman Živě, převzal po zániku tohoto časopisu Němcův Vesmír, kde žil Raýmanem zavedený systém až do padesátých let. Teprve Holubova redakce pozměnila tradiční už uspořádání časopisu, oživila však sblížení jeho s technikou i s nejnovějšími směry v přírodních vědách tak, jak bývalo v programu Raýmanovy Živy.

S.

L i t e r á r n í z e S o b o t e c k a . . .

- Uj szó 31.VII. otiskuje maďerský překlad Šrámkova Splavu (přeložil J. Petřík.
- Hlas pravoslaví 5.VII.píše o Létu Fr.Šrámka a o postavě faráře Hory.
- O Krškových filmových prepisech Stříbrného větru a Měsíce nad řekou píše O.Vána v Kině z 29.VII.
- Rudé právo 12.VIII. a bratislavský Hlas lidu+informují o práci režiséra Václava Kršky na televizním filmu Odcházeti s podzimem podle povídky Fráni Šrámka. + 13.VIII.
- Jihočeská pravda 8.VIII. a Svobodné slovo 15.VIII. oznamují, že v Písku otevřeli pamětní sín Fr.Šrámka podle libreta Dr.Mojmíra Otruby.
- Kulturní tvorba 33/65 a Literární noviny 34/65 upozornují, že vyšel soubor fotografií Dr.J.Kuchaře "Frána Šrámek v Sobotce".
- Rudé právo 14.VIII.přináší krátkou informaci o zámku Humprechtě.
- Amatérská scéna 8/65 a Repertoár malé scény 8/65 otiskují hodnocení letošního Šrámkova Písku s fotografiemi.
- Články k 80.narozeninám nár.umělce Václava Špály uveřejnily Rudé právo a Lidová demokracie 24.VIII., Svobodné slovo 25.VIII, Květy 34/65 atd.
- O Špálově výstavě v Karlových Varech informuje Rudé právo 21.VIII.
- Kresbu Václava Špály přinášejí Nové knihy č.z 5.VIII.
- Dr.Mirko Novák píše v Literárních novinách 33/65 o své cestě do Itálie
- Nové recenze Jaroslava Šimůnka přináší Rudé právo 2. a 9.VIII.
- Pochoden 1.VIII.se zmiňuje o turistickém putování v okolí Sobotky.
- Bakovsko č.8/65 srdečně zdraví všechny čtenáře našeho Zpravodaje.
- V srpnových číslech jičínského Předvoje vyšly články o životě ČSM v Markvarticích, o řediteli J.Burešovi, o malíři V.Špálovi, básni Ivo Budislava k Špálovým osmdesátinám, E.Seemannová píše o práci RSSD, Jan Šrámek o poezii v Sobotce a L.J.o výstavbě soboteckého stadionu. Najdeme zde zprávy ze žní, že života v Markvarticích, v Libošovicích, v Mladějově a v Podkosti, zmínky o sobotecké Frutě a JZD. Nechybí ani informace o vystoupení RSSD na Jiráskově Hronovu.

Československý rozhlas - studio Hradec Králové - přinesl 27.7.1965 zmínku o publikaci Joža Zindr - Jsme květy této země. Autor medailonku redaktor Josef Jareš uzavírá své hodnocení slovy: "Je to knížka zasvěcená, pečlivě utříděná Václavem Frýbou a patří nesporně k nejlepším publikacím, které v krajském nakladatelství vyšly.

D o s o b o t e c k é k n i h o v n y

V nakladatelství "Umělecká literatura" v Moskvě vyšel Šrámkův Stříbrný vítr v překladu J.Elkinda, s předmluvou Olega Maleviče a s ilustracemi B.Svěšnikova. Kniha byla vydána nákladem 50.000 výtisků za cenu 60 kopějek. V CSSR stojí 6.-Kčs.

Nás sobotecké jistě bude zajímat, jak Oleg Malevič píše o vztahu Fráni Šrámka k Sobotce: "Frána Šrámek se narodil 19.ledna 1877 v městečku Sobotce v severozápadních (!!) Čechách. Kraj přiléhající k tomuto městečku dostal pro svou malebnost název Český ráj. Sobotka, se starými domy a tradiční kašnou na rynku, s ostrou siluetou středověkého zámku Humprechta, s bílými ostrůvky okolních vesnic uprostřed žlutě o-bilí a zeleně lesů, stala se pro Šrámka zosobněním domova." A dále: "Hned jak se probudil les, tento nemladý již člověk se stal tulákem se sukovicí v ruce a kloboukem posazeným v týl. A každý, třeba sotva pozorovatelný projev života dával nové síly jeho poezii."

Tak mají i sovětští čtenáři nyní možnost poznat Stříbrný vítr. V.

Orbis nás letos překvapil hned třemi soubory pohlednic ze Sobotec-ka. Z nich se dva zabývají přímo Sobotkou, třetí je záležitostí převážně reprodukční, neboť zachycuje umělecká díla kostecké galerie.

Srovnajme si oba soubory sobotecké. První ("Sobotka") fotografovala Marie Šechtlová, text napsal Jan Noha. Autory druhého ("Frána Šrámek v Sobotce") jsou Dr.Jaromír Kuchař a Jiří Žantovský.

Šechtlová má na své straně všechny výhody profesionála: praxi, dokonalý aparát i provedení, a dovede všech těchto předpokladů citlivě a účinně využít. Sobotecké pohlednice se čestně řadí do souboru jejího díla, které letos bylo spravedlivě ohodnoceno v soutěži k dvaceti letům.

Výhodou Kuchaře - soboteckého rodáka - je mnohaletá fotografická praxe na Sobotce. Složitý aparát nutí Šechtlovou k užití stativu. Proto jsou její obrázky tak dokonale vyvážené. Použitím výměnné optiky dostává do snímků velmi účinný prostor. Přímou v nich vidíme vzdušnou clo-gu, kladoucí se mezi jednotlivé plány. Kuchařova kamera je pohotovější. Škoda, že autor nevybral ze svých bohatých zásob takové snímky, které stativovou kamerou udělat nelze, které zachycují život (že takové snímky má, svědčí např.obrázek na str.75 knihy S Fránou Šrámkem po Sobotec-ku). Těmi mohl úspěšně soutěžit se Šechtlovou. Tam, kde se snad postavy na jeho obrázku objevují, jde o dokumentární snímky, jejichž hodnota výtvarná a tím i pohlednicová je malá. Jinak je jeho soubor ukázkou vysokého standartu sobotecké amatérské fotografie. Bude také asi prodej-nější, bohužel ale proto, že je konvenčnější. S

Sbírka českého umění gotického a renesančního na st.hradu Kost. Národní galerie vydala v tomto roce v Orbisu soubor 12 pohlednic Vl.Fymana s předmluvou Dr.L.Kesnera. Text je čtyřjazyčný. Na snímcích vidíme prostředí, v němž jsou skvosty našeho gotického umění umístěny i nejvýz-namnější exponáty, mezi nimi i soboteckou monstranci. Škoda jen, že do popisky se vloudila chyba a monstrance je vydávána za sedleckou.

Tyto tři letos vydané soubory fotografií doplňuje ještě soubor Viléma Heckela Prachovské skály (Orbis Praha 1965) s úvodní studií Ot.Justy.

Několik básní Fráni Šrámka se objevilo ve sbornících "Přijelo jaro na tanku"(Práce 1965, 130 str.) a "Přišel čas..." (Naše vojsko 1965, 212 str., 20 fotografií). Znovu vyšla kniha M.Majerová "Dívky tepané ze stříbra" s úvodním mottem z básně Fr.Šrámka Ada, Minka, Marta. Knižně se objevila i hra Milana Uhdeho "Král Vávra"(Orbis 1965, 81 str.), v níž paroduje na několika stránkách Šrámkovo Léto. Upozorňujeme i na knížku Jana Kneba "Dvojitá cesta s K.V.Raisem" (VN HB 1964, 120 str.).

S O B O T E C K Á V Š E H O C H U Ě

Fráňa Šrámek byl letos poprvé recitován na Jiráskově Hronovu. Bylo to o dnu jičínského okresu 9.8. Recitační studio Šrámkova domu v komorní sestavě uvedlo v Jiráskových sadech za hojné účasti obecnstva malé úspěšné pásmo básníkovy krajové poezie.
M.H.

Ředitel SVVŠ v Poličce Josef Dvořák zaslal pro Archiv Fr. Šrámka v Sobotce plakát a další propagační materiál z poličského nastudování Šrámkova Měsíce nad řekou. V průvodním dopise m.j.píše: "...Měsíc nad řekou jsme nastudovali již k učitelskému dni, takže jsme jej sehráli 28.března 1965, pak ještě v Sádku u Poličky a nato ve sjezdové dny /při oslavách 700.výročí založení Poličky/. Hrál se nám velmi dobře, protože máme všichni Šrámka rádi... Trampot při nacvičování jsme měli také dost, jak to asi dnes jinak nejde. Tím větší jsme měli radost z úspěchu."
M.H.

Ze Zbiroha poslal jako každý rok kytici vřesu do Šrámkova bytu a na básníkův hrob Václav Vokáč. Je to milý projev vděčnosti z kraje, kde se odehrává část děje Stříbrného větru a kde básníková rodina několik let žila.

23.srpna byly ve Šrámkově domě promítnuty filmy z letošní Šrámkovy Sobotky i z jejích minulých ročníků. Poznalo se na nich mnoho soboteckých občanů, zvláště návštěvníci poetických odpolední. Byl uveden i film z lonského vystoupení Mušketýrů a banditů v Sobotce. Autory snímků byli Dr.Karel Samšínák a Přemysl Bureš. Diváci shlédli i starší film Dr.M.a J.Boudyšů ze života Fráni Šrámka. 3. září byl celý pořad opakován. - Při této příležitosti byla ve Šrámkově domě uskutečněna i výstavka fotografií a novinových článků z letošní Šrámkovy Sobotky.
M.H.

Další výstava obrazů u příležitosti osmdesátých narozenin národního umělce Václava Špály proběhla v Karlových Varech.

18.srpna 1965 převzalo Národní museum v Praze do svých sbírek kolekci brouků z pozůstalosti po Josefu Šulcovi, městském důchodním v Sobotce (zemřel 28.II.1951). Sbírkou v Sobotce převzal přednosta entomologického oddělení Doc.Dr.J.Mařan a sekretářka téhož oddělení M. Karnecká.
S.

Během srpna a září prováděl archeologický průzkum hradiště na Porání u Vesce prom.historik Zoltán Drenko z Okresního musea v Jičíně. Zprávu o výsledcích výzkumů uveřejníme.

Přemysl Dolenský oslavil své 45.narozeniny 3.místem v běhu na 3000 m v utkání lehkých atletů Spartaku Mladá Boleslav a Dynama Kutná Hora. Dosáhl času 10.03,4 min.

Kulturní kalendář jednou větou: V září 1835 navštívil Markvartice buditel českého národa J.Jungmann. 5.IX.1785 se narodil v Turnově "libunský jemnostpán" P.Antonín Marek. 17.IX.1945 zemřel v Praze MUDr.Josef Ort, jeden z vedoucích činitelů Kruhu rodáků a přátel města Sobotky a okolí v Praze.

V Turnově ukazují, jak se má dělat propagace svého kraje. Vydali krásně vypraveného průvodce po museu Českého ráje (36 stran) a skládačky Turnov - srdce Českého ráje (uspořádal L.Kadava - zde najdeme i fotografii hradu Kostí) ve čtyřech jazycích. Kvalita textu i tisku barevných fotografií (Severografia Turnov) uspokojí i náročné cizince.

O soboteckém posvícení proběhlo několik úspěšných akcí. 28.srpna se hrálo Východočeské divadlo z Pardubic v sokolovně veselohru Charleyova teta. Hra se líbila, pouze návštěva byla slabší, protože týž večer se ještě tancovalo na Syrovandě a hrálo kino. V pondělí jsme byli svědky utkání v kopané mezi Slavojem Sobotka a soboteckou posvícenskou jedenáctkou (viz zvláštní referát) a na závěr se večer konala "Zlatá" na Syrovandě za účinkování "ouplavické kapely", známé z Československé televize.

15.srpna byl v soboteckém kinu uveden krátký film "Zkáza Jeruzaléma", o jehož natáčení na soboteckém náměstí jsme přinesli článek loni.

Kurs české literatury v rámci světové kultury spojený s ukázkami a praktickými cvičeními v recitaci je přichystán ve Srámkově domě pro ty, kdo se připravují k maturitě, ke zkouškám na všeobecně vzdělávací školy a pro všechny ostatní zájemce od 14 let. Přednášejí Eva Seemannová a prof. Marie Hejnová. Zahájení je ve Srámkově domě v sobotu 25.září v 16.30 hod.

V podzimním období uspořádá Osvětová beseda v Sobotce opět několik dlouhodobých akcí. Zájemci mohou navštěvovat jazykové kurzy němčiny, angličtiny a francouzštiny, 25.září zahájí na Syrovandě taneční pod vedením mistra tance Karla Novotného z Jičína a 7.října začne cyklus přednášek Lidové akademie, věnovaný poznání přírody, literatury a historie našeho okresu.

Dokončení studií: 28.srpna se konala v Pardubicích promoce absolventky Pedagogické fakulty KU Jany Truhlářové ze Sobotky. Blahopřejeme!

Sobotečtí jubilanti: 2.IX.1880 se narodil Václav Lusk. 4.IX.oslaví 70 let života Zdeněk Vík ze Sobotky a 14.IX.stejné jubileum Ludmila Hanušová z Lavic. 20.IX.se dožila 80 let Anna Linková ze Sobotky. 28.IX.vstoupil mezi sedmdesátníky Václav Zahradka ze Sobotky. Všem přejeme dlouhá léta!

Sňatky: Dne 14.VIII.byli oddáni na MNV v Rokytnici nad Jizerou Jitka Špočenská ze Sobotky a Josef Pelc ze Samšiny. - 9.VIII.uzavřeli v Sobotce sňatek František Vintera z Markvartic s Marií Šöllnerovou. - 21.VIII.se konal na MNV v Sobotce sňatek Vladimíra Konečného ze Sobotky s Helenou Martínkovou a 28.VIII.tamtéž byli oddáni Jiří Sembol s Janou Dufkovou z Čálovic. - 4.září byli na MNV v Sobotce oddáni ing. Zdeněk Kučera se Zdenkou Hlubučkovou z Rovně a známý instruktor Svazarmu Josef Chaloupecký z Jičína s Jitkou Kolářovou. 18.září se konal na MNV v Jičíně sňatek Miloslava Tobiáše s Milenou Šírovou z Ohařic.

Úmrtí: 19.VI.zemřela v Sobotce Marie Tomanová ve věku 53 let. - 9.VIII.zemřela v Sobotce Marie Svobodová ve věku 72 let a 10.VIII.Antonie Lochmanová ve věku 92 let. - 15.VIII.zemřel v Praze Josef Švoba ve věku 56 let. - 23.VIII.zemřel v Sobotce Josef Balák ve věku 72 let a 25.VIII.Anna Hlaváčková ve věku 67 let.

Žádáme všechny odběratele, kteří dosud neposlali dobrovolný příspěvek na vydávání našeho Zpravodaje na rok 1965, aby tak učinili do konce září. Podle celkové výše došlých příspěvků bude vydáno rozšířené prosincové číslo Zpravodaje.

S p o r t

S P O R T

S p o r t

V prvních utkáních podzimního kola porazil Slavoj Sobotka Dětenice a Jičíněves shodným poměrem 2 : 1. Po nedělním mistrovském utkání se Starou Pakou, které Slavoj vyhrál 4 : 2, nastupovali o posvícenském pondělí naši hoši unavení proti vynikajícímu soupeři, sobotecké posvícenské jedenáctce. V tomto mužstvu hrály m.j.bývalé opory sobotecké kopané Václav Borovička, Kašík, Pfeffer, Olda Kratochvíl a jiní. Byli posílení i posvícenskými hosty, z nichž herec pražského Rokoka Zdeněk Najman ukázal všem, jak se mají střílet pokutové kopy. První branku jedenáctky vsítil tajemník MNV Josef Valkoun za nezištné pomoci Josefa Čurdy. Vynikající výkon podal v brance strážce Humprechta Standa Balcar - škoda, že nastoupil až ve druhém poločase.

Utání nakonec vyhrálo první mužstvo Slavoj 10 : 4 jen díky tomu, že bylo lépe sehráno a že v posvícenském mužstvu chyběly některé jeho každoroční opory.

Nestranným rozhodčím byl s.Kocvera z Dolního Bousova.

Zpravodaj Šrámkovy Sobotky. Řídí redakční rada, grafická výzdoba Dr.Alois Kafka. Adresa: Zpravodaj ŠS, Osvětová beseda v Sobotce. Rozmnožuje: Středočeské tiskárny n.p., provoz 208 Mladá Boleslav. Povoleno OSK ONV Jičín číslo N-04 - 51299. Vychází nepravidelně, cca jednou měsíčně. Uzávěrka tohoto čísla byla 6.září 1965.
ST-208-4183-65